

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA.

PERIÓDICH SATÍRICH, HUMORÍSTICH, IL-LUSTRAT Y LITERARI.
DONARÁ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA.

2 CUARTOS CADA NÚMERO PER TOT ESPANYA

y 10 CENTAUS PAPER EN L' ISLA DE CUBA.

NÚMEROS ATRASSATS 4 CUARTOS.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, 20.—BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya 8 rals.—Cuba y Puerto-Rico, 16.—Estranger 18.

LO MARMOTOR.

Pochs assumptos serios poden presentarse baix un aspecte tant familiar com lo Marmotor del senyor Barrufet. Deyam fa dos números que desitjavam veure'l funcionar, ja que trobavam alguna fórmula de il-legítima procedencia, sense que cap municipal ni polisson l' haguès agafada per sospitosa.

Una de les tals fórmulas, es la que fundantse en la llei del senyor Arquímedes, (que per cert si visqués, deuria formar part de la nova fracciò Lopez Dominquez) dona per deduhir l' impuls de cada flotador ó siga de cada un dels aparatos que emplea per produhir la forsa;

$$0'50^2 \times 0'30 = 0'300$$

Si se efectuan aquestas operacions, trobarém que l' 0'300 ó sigan 300 litros ó kilos, quedan reduhits á 0'075 ó be 7 kilos y mitj. ¡Vaja, que la diferencia no es petita, que diguem! Per demostrar las utilitats y ventatges d' un invent comensar per equivocar una fórmula que serveix de base, es bastant graciòs; pero lo mès graciòs de tot encare, es lo número 240 de l' *Ilustració* que edita lo senyor Tasso.

Un dels seus redactors, D. Federico Cajal, posa la fórmula tal com la devia posar lo senyor Barrufet, diuent:

1° metros \times 0'30 metros = 0'300 metros cúbichs, ó sigan, com havém dit, 300 litros en volumen, y kilos en pes; pero al deduhir la forsa ó treball que desarollarán los 300 kilos al verificarse la cayguda, á rahò de 0'13 metros per segon, nos surt ab un 49 com una casa, en lloc de un 39, pues 300 \times 0'13 no son mès que 39.

Qui ho entén això? L' inventor, de una fórmula mentida, 'n deduheix una veritat; y l' critich de l' *Ilustració*, de una fórmula veritat, ne deduheix una mentida mès grossa que l' elecció d' en Tort y Martorell. ¡No es pas poca la diferencial! De mitj caball de vapor á dos terços. (Los resultats 39 y 49 son kilogrametros; un caball de vapor son 75 kilogrametros.)

Pero no volguem mirar tant prim y passém á examinar lo nou invent baix un altre punt de vista. ¿Es per ventura nou aquest problema? ¿Y la soluciò que hi dona lo senyor Barrufet es nova també? Això de que vulguin donarnos gat per llebra, francament, es molt cremador. No 'n sé res, y apostaria los sis quartos que 'm quedan per sopar, á que l' autor que 'ns ocupa es molt amich d' en Romero Robledo. ¡Quin modo d' escamotejar! Agafin la revista de Ciencias, que ab lo titol de *La Nature* se publica á Paris baix la direcció de M. Gaston Tissandier, busquin l' any 1873 y en la página 62 trobarán un párrafo que diu:

"Aprofitament de la forsa de las onas.—El *Scientific American* nos diu que se han fet á Brooklyn

uns ensaigs per aprofitar la forsa motris de las onas. L' inventor ha ideat un gran flotador que puja y baixa per medi de las onadas, etc., etc."

Precisament lo mateix que vosté fá, senyor Barrufet, lo mateix ab molt petites diferencias. Are no's creguin vostés que no havém vist mes que aquesta plana. ¡No n' hi ha pocas de cosetas en lo mateix periódich, especialment en lo tomo de l' any 1873; pero no volém cansar de cap manera 'ls lectors. Y tant sols hem volgut que sapiguessin, que l' idea no es neva, pues en l' any 73 ja era coneuguda, y que la de vosté no será anterior, sinó posterior, com se despren de la séva Memoria, en la qual diu: *porque han sabido reanimar mi espíritu y ayudarme en la penosa lucha que vengo sosteniendo por espacio de ALGUN TIEMPO*, etc. Ja véu, no mès que algun temps; si fes mès de dotze anys ja emplearía un' altra contada. ¡Oh! y vosté, que al final de la Memoria desafia á tothom y si no 'ns tracta de burros, es porque no gosa (página 30 párrafo segon); pero ja 'ns dona à coneixe que 'ns ne falta poch per serho del tot.

* * *

Are ocupémnos d' algun' altra coseta, per supuesto, sense sortir ni un fil de trenyina de las explicacions dadas per l' autor. En la página 19 nos dona un quadro del espay, altura y amplada de las onas, deduhint la cayguda del flotador segons sigan ellas. Suposant que tot lo que diu lo quadro sigui mès exacte que si fos dit per un capellá, tenim: que segons sigan elles, varian las velocitats de cayguda entre 0'13 metros y 0'89 metros per segon, ó siga en una proporciò de 1 á 7 aproximadament; ó en altres termes: que hi haurà moment en que l' aparato desarollarà una forsa motris y en quan cambihin las onadas ne desarollarà un' altra de 7 vegadas mès grossa. Això ja sab vosté, senyor Barrufet, qué pot succeir dintre un mateix quart de jornal. En aquest cas ¿com s' arregla aquest desequilibri ó falta d' uniformitat en las revolucions? ¿Que 's creu que perque l' mar es dintre de Barcelona, estan las onadas á la cega obediencia del arcalde ó governador civil, per poderlas fer estar quietas? Encare nosaltres no volém ficarnos en correjirli lo seu quadro y li acceptém los 5 metros com altura màxima de las onas, sabent que ni hi ha de 8 y de 10 metros, que no es poca la diferencia.

* * *

Després també 's permet la llibertat lo senyor Barrufet de despreciar los moviments de traslaciò y corrents marítimas. Una de dos: ó aquest senyor ignora l' fenòmeno de evaporisaciò compensat per lo ingrés en la mar dels immensos millions de metros cúbichs que per minut bi abocan los rius, ajudat per l' impuls molecular d' aquella célebre corrent casi constant que naixent en las Antillas vá á morir á las costas d' Inglaterra, y auxiliat tambè per los efectes de la plena y

baixa mar oceànica; ó bé, com havém dit, tè molta confiança en lo ministre Romero Robledo, que es l' únic home capás de donar un decret prohibint per medi d' un acordonament, lo moviment de traslaciò de las aygas del mar fins en cassos de temporal.

Creguins, senyor Barrufet, fassis donar aquest decret y li agrabirán molt las embarcaciones, los nadadors, algunas casas de la Barceloneta y fins la Junta del Port, perque así no se les hará malbien el dique del Este.

De totes maneras los efectes de traslaciò poden influir sobre l' aparato, tal com está concebut, exercint los efectes d' un freno; regularisant una mica lo accelerat dels moviments, quan las onas se trobin en estat complet de coexistència. Nosaltres suposarem sempre que allò de que la traslaciò viene á ser realmente una mera ilusió óptica de la fantasia ho ha dit únicament per fersos riure..... y efectivament: ho ha lograt.

Per las personas serias, ja ha buscado una especie de satisfacciò en lo párrafo següent (página 22); pero jeréu l' inventor ab tota formalitat, que sigui ahont vulgi l' aparato, no hi haurà rompents? Perque no hi fossen deuria suspender 'ls sustentaculs de las instalacions, clavant claus al cel (no pensém que hi hagi escalas tant altas) y 'ls flotadors, origen de la forsa motris que 's busca, no deurian estar sumergits poch ni molt dins del ayga.

Pero no busquérem mès detalls y limitémnos á dir que després de tota aquesta serie de consideracions, lo senyor Barrufet deduheix: que las onas produxeixen una forsa mitja per metro superficial, de 4 caballs marmòmetrichs (150 kilográmetros ó dos caballs de vapor).

Nosaltres, com que no som molt inteligents, ab prou feynas hi veyém un caball de cartrò ó un velocípedo.

* * *

En quan al mecanisme, varem dir qu' era ingenier i ho proba també l' periódich que ja havém citat.

Peguem com á punt final un cop d' ull á las condicions económicas.

Basantse en totes las consideracions que exposa fins en las consideracions després de aquella fórmula equivocada, deduheix: que per 60,000 pessetas, podria fer una instalaciò de mil metros ó sigan 2,000 caballs de vapor. Lo mateix autor s' espanta davant d' aquest número y 'ns fa un petit augment en los gastos de 60,000 pessetas mès! reduhíntnos al mateix temps la forsa motris total á una quarta part ó siga á 500 caballs de vapor. Correspond, donchs per caball un total de 240 pessetas.

L' autor també s' equivoca en aquesta operaciò, pues troba que son 10 pessetas mès per caball ó sigan 250; y com encara està convençut de qu' es poch, hi afejeix 500 pessetas mès! en concepte de imprevis-

2
t's, olvidantse per enter de las cosetas ben *previstas* y potser calladas per l' autor... y per nosaltres.

No volem entrar ni ficarnos en més detalls; quan funcioni l' aparato, si 'ns lo deixa veurer, potser canviarem d' opiniò; per ara sols podem repetir lo dit en lo número anterior; lo verdaderament científich y practich del aparato es: l' ausili que se li busca en la transmisió de las forças à distància.

En quant à la redacció de la memoria, es un treball molt xistós, digne de la festiva ploma de un autor, que per forsa ha de ser deixable d' en Manyè y Flauquer.

P. A. U.

NOVEDATS TEATRALS.

L' ÚLTIMA OBRA DE ECHEGARAY.—LA JUDIC.

¿Qué dirém de l' últim drama d' Echegaray després de la gran ovació que ha tingut à Barcelona, plena confirmació de la que va tenir à Madrid, quan lo seu estreno?

Casi no podém dir sinó que l' públich es tant impressionable, que quan li presentan una joya atapaida de brillants, enlluernat per la brillantor, no 's cuida de mirar ni la forma, ni la estructura de la joya.

Vida alegre y muerte triste es un drama, sinó del tot inverossimil, poch natural. Quin es l' home qu' estima à una dona, y que per més que siga capás, en un moment de borratxera, víctima de una broma de sos companys, de escriureli una carta enviantla à passeig, després que recobra la serenitat, no fa las paus ab ella?

O no estima, y llavors es per demès tot lo que passa en l' últim acte del drama, ó si estima ha de justificarse, ha de demanarli perdó, ha d' entronisarla novamente dintre de son cor.

Se dirá qu' ellá li fugi. ¿Y donchs cóm s' explica que al final del drama, vaja pèl mon en busca d' ell? Lo protagonista del drama falta à son carácter noble y apassionat, abandonant à la qu' estimava en estat normal, per haverli faltat en un moment de perturbació causat per la borratxera: y ella tampoch es consequent, sent massa amatenta en fugir de qui l' ha injuriada y massa tardana en tornarhi.

Pero, jo ja ho veig: sense aquest convencionalisme no hi hauria drama y Echegaray no hauria escrit una serie d' escenes magistrals, plenas de virilitat, de imatges, de conceptes grandiosos y de poesia. Aquells diamants que prodiga sa imaginació poderosa no brillarian com brillan avuy engastats en una obra més imaginativa que real.

Lo drama conté situacions que sempre produhirán efecte.

L' home dissipat, que paga sos excessos sufrint terrible malaltia, serà sempre un tipo que satisfarà los sentiments morals del públich. L' amant que un dia va insultar la mort de un pare, saciantse en l' honra de la seva filla, trobarse alguns anys després, en un cas semblant, ab la filla propia, baldat per impedirho, es un efecte dramàtic grandios y d' èxit segur, com ho es sempre en lo teatro lo qu' en termes vulgars ne dirém «tornar la pilota».

L' adagi «tal farás tal trobarás» es una font de recursos escénichs. Procuréu, autors, que al que fá un mal, li recaiga l' mal mateix, y conseguireu, à més d' un efecte artístich segur, satisfer l' ansia de justicia del espectador.

Lo desenllás del drama es brutal. Figúrinse que l' protagonista, gravement malalt, al veure que un malvat tracta de arrancarli la filla dels brassos, gasta en un esfors colossal las darreras forças que li quedan y 's deixa caure sobre l' traidor y l' escanya com un pollastre, morint ell pochs moments després, víctima de la extraordinaria excitació que li produheix aqueix acte desesperat.

L' efecte de aquest desenllás melodramàtic depén del actor, y s' ha de regoneixe que ningú com Vico es capás de interpretarlo.

Bè pot dirse, sense exagerar, qu' ell sol es lo drama. En la primera meytat del acte primer fa tot lo que pot: en l' escena de amor descolla notablement: durant lo banquete (qu' entre paréntesis més que una festa d' homes de mon, sembla un tiberi de botiguers) no pot fer més de lo que fá, y en las escenes finals del acte dona gran rellèu à la situació dramàtica.

Del acte primer al segon passan alguns anys: lo sanitós y forsut calavera s' ha tornat un pobre y frenètic paralítich, y allá es ahont s' ha de veure à n' en Vico, allà troba l' seu terreno. Figura, actitud, mimica, llençualje, fins la véu se li acomoda al tip que representa. En l' acte tercer creix encare: en l' escena ab la seva filla està conmovedor... en la terrible escena final fa erissar los cabells... Quan mor' la realitat se transpresa en aquella cara cadavérica y en l' extravio de sus miradas... Lo públich en massa s' alsà y 's desborda, y l' eminent actor surt sis ó set vegadas à rebre l' ovació, semblant materialment impossible que haja pogut ressucitar.

Sr. Vico, rebi mil enhorabonas, y no 's descuidi de apuntar lo drama *Vida alegre y muerte triste* en lo número de sus millors creacions.

Dels demés actors sols dirém que secundan regularment al Sr. Vico. Pèl paper d' Alvaro havia de triarse, en nostre concepte, un intérprete menos robust, ab lo qual guanyaria en verosimilitut l' escena en que mor' escanyat à mans de 'n Vico. Lo teatro bén servit: en lo banquet del acte primer los actors menjan de debò, encare—y ha de ser molt trist per ells—que no se 'ls dona temps de acabar. En la decoració del acte segon s' hi véu una llar, encesa presentada ab molta veritat. Si 'ls directors d' escena conegeuen tot lo valor dels accessoris, cuydarian sempre de posar las obras ab la propietat deguda.

De 'n Vico à la Judic, l' salt es terrible, tant gran, per lo menos com la diferencia que hi ha entre 'ls géneros que aquestas dues notabilitats cultivan.

Notabilitat es la Judic, y més que notabilitat: la Judic es la perfecció.

Prescindim del género à que 's dedica, prescindim de las obras que posa en escena, ab alguna petita excepció (*Lili* per exemple) frivolas, insustancials, xocarreras y caricaturescas: en aquest punt una cosa son las obras y un' altra l' actris. Dotada de un cumul de facultats extraordinarias, se dona 'l cas que la Judic interpreta las produccions indicadas sense ser la caricatura, ni la xocarrera, ni la frivolitat, ni la falta de sustancia. Es cosa que 's veu y no s' explica.

La qualitat predominant de aquesta artista incomparable es la distinció unida à una facilitat tal d' expressió, tant en la fesomia com en la veu, que un se troba davant de la més viva y hermosa realitat elevada à la categoria de portento. No 's concebeix una facilitat tan gran com la que té ella per matisar lo dialech ab tanta finesa de pasmosas transicions. Passa de las rialles à las llàgrimes, com s' hi passa en la naturalesa, y domina tota la gradació dels sentiments, mostrantse en sa expressió tant justa y afinada com sobria y disinguida.

Com à cantant val lo mateix que com actris. Canta à mitja veu, trobant en la *chansonne* fiuras inexplicables que seduheixen, y es de advertir que tant com ab la veu canta ab la cara. Té 'l talent de subrayar las frases més rellycosas, ruborisantse, y en quant à las de sentiment sab impregnarlas de dolor verdader.

Qui no li ha sentit aquella copla andalusa:

Dos besos tengo en el alma
que no se apartan de mi;
el último de mi madre
y el primero que te di.

s' ha perdut un poema y no pot comprender fins à quin punt pot portarre l' art de las transicions.

Han acompañat à la Judic tres actors notables: en Baron, en Lassouche y en Didier, aquest últim ja conegut per haver vingut en companyia de la *Celine Chaumont*. Tots tres cultivan l' art de una manera distint que la célebre Judic, ab talent també; pero llançantse pel camí de la caricatura. Demostran gran talent de observació; se caracterisan magistralment... y saben fer riure.

Tornant à la Judic, si 's dediqués à la comedia de debò, duptem que pogués tenir rival.... Pero llavors tal vegada no seria tant rica com are. L' públich de Paris paga tribut al *vaudeville*, y no hi ha mes remey que rendirse al gust del públich.

Aixis y tot hi ha que acceptarla y aplaudirla... Y als que diuhen que l' género que cultiva es inmoral, permeten que 'ls responga que à mí m' ha impregnat de sentiment religiós.

No se 'n riguin: desde que hi vist à la Judic crech en los miracles. No de altre manera, sino atribuïntlo à miracle, pot explicarse que farsas com son certs *vaudevilles* se transformen, per lo que toca à la famosa actris, en verdaderas creacions de aquellas que

«han de quedar en el alma
sin apartarse de mí.»

P. DEL O.

MON AMICH LO APLAUDIT Y LOREJAT POETA EN JOSEPH VERDÚ Y FELIU

¡ES MORT!

Penosa enfermetat que amenassava
ma vida arrebasar ab sanya fera.
va postrarre en lo llit, y en ma fatlera
de acabar de patir, la mort cridava.

A aconhortarme tú sovint venias
recordantme 'ls aplausos de la escena,
y era ta veu, cordial, que de ma pena
estroncava 'l dolor ab sus follias.

Tú sol, amich del cor, tú sol pensavas
en lo oblidat alberch de la pobresa
y afanyós de allunyar d' ell la tristesa
consol de tota mena 'm prodigavas.

· Vuit dies van passar, y jo no 't veia.
· Se haurá cansat també l' amich que 'm resta?
Y volgut obtener una contesta
de escriuret quatre mots tingüí la idea.

Aixis ho vareig fer. A un nen li dono
la missió de portar la carta mèva
mentres pensava jo, si es culpa sèva
aquesta ingratiut no li perdono.

¡Que mal te valg jutjar! Bè t coneixia!
Perdonam, amich meu, tal egoisme
gelós de ta amistat veya un abisme
en la roda infernal que 'ns distingia.

Tant punt prop de mòn llit lo nen s' atansa
—Vindrà?—vaig preguntar. Y per contesta
llàgrimas llensa à doll, callat ne resta
afllint lo mèu cor plè de frisansa.
—Acaba per pietat, ¿qué 't posa treva?
—Es mort!—va pronunciar sa tendra boca,
y com esberla 'l llamp gruixuda soca
aquest mot esberla la ànima mèva.

PERE Poblador.

(En lo llit, à 9 de juny 1883.)

UN COP D' ULL ALS TEATROS.

En la impossibilitat de concorre à tots los teatros à la vegada, hem hagut de deixar forsolament de assistir al *Tívoli* y à *Novedats*, ahont han tingut efecte estos dels quals parlarém la setmana pròxima.

També al *Teatro Ribas* ha debutat una companyia que jira sobre en *Catalina* y la *Tubau* y qu' encara no he tingut ocasió de veure.

Al *Circo eqüestre* se presentan novedats interessants una de les quals es la domadora vienesa *Sicnide* que ha cridat molt l' atenció del públich.

.. Gran notícia. No 's parla més que de las corridas de demà passat diumenge y del dia de Sant Joan, anunciantse com à dues verdaderas solemnités taurinas, y à fé que si no ho son no s' haurà perdut per medis.

Calculin sinò: espasas *Lagartijo* y *Frascuelo*, que si cada hu d' ells val molt tot sol, reunits y en competencia valen més del doble y del triple.

Toros: de Concha Sierra y de 'n *Lagartijo*; pero no d' aquells que s' han lidiats fins are procedents de la ganadería vella que vá adquirir lo célebre espasa: aquests son ja de la cría posada per ell mateix y son fills, segons tinc entés, de bona familia.

Ab aquests elements si no surten dos corridas de cal Ample, ni may.

N. N. N.

¡COSAS DEL MON!

Va fugir més prest que l' vent
del seu poble ahí en Geroni,
perque diu qu' aquella gent
es pitjor que cap dimoni.

Si ab sa costella surtia
à passejà una estona,
à cada pas se sentia:

—En Geroni es un doneta.—

Quan tenian un infant,
com qu' ella es jove y ell vell,
tothom deya ab tó picant:

—Lo noyet, poch sembla à n' ell.—

Com qu' anava algunas voltas
al café, per més insult,
no mancavan pocas-soltas
que 'l tractessin de gandul.

Al fi, ja al café no anava
per evitar tant descaro,
y 'l poble aixís murmurava:

—En Geroni es un avaro —

A cada moment sentia
expressions molt poch xocants,
y al cap del vespre tenia
un cap com uns tres quartans.

Per xo ha fet resolució
de venir aquí à Barcelona,
ab la nécia convicció
de trobarhi gent més bona.

Va veure un cairo encallat
un dia davant de Llotja:
s' hi queda un rato encantat
y li fan saltà 'l rellotge.

Li surten dos ab punyals
venint del Parc una nit
y á més de robàrli 'ls rals,
à cops me 'l deixan cruixit.

Pel carrer, tranquilament
se passejava ab la capa:
passa un murri tot corrent
y la capa se li escapa.

Se 'n va trist à casa y troba
á sa muller d' ira encesa;
diu que li han robat la roba
qu' al terrat tenia estesa.

Una nit jay quins apuros!
venian tots dos del teatre
y 'ls van robar cinch cents duros,
la calaixera y un catre.

Del disgust va estar ella mala.
Set setmanas de patir!
y cap vehí de la escala
per cuixardarla 's va oferir.

¡Pobre Geroni! ha quedat
sens un clau y sens cap mobile,

y 'ls dos han determinat entornarsen al seu poble.

Avuy diu, que mal per mal, ja qu' en lloch s' es prou felis, lo milló es que cada qual no 's mogui del seu país.

Y encar que la gent murmura no li causa cap afront. S' ho pren ab molta frescura y exclama:—*Cosas del mon!*—

MARÍA BOCA-NEGRA.

ESQUELLOTS.

Al últim en Romero Robledo ha tractat als madrileños com si fossen provincians, regalantlos lo cólera.

Madrit s' ha quedat ab tres pams de boca oberta y com qui véu visions.

—Es á dir que tenim lo cólera? preguntan los madrilenyos.

Si senyors, si... tenen lo *Romerus virgula* qu' es lo mateix.

Aquí vivim més divertits y per are hem invertit una setmana y mitja fent professors.

Alguns de aquests espectacles, van mullarse, porque ja fa algun temps que 'l cel y 'ls capellans sembla que no estan de acort, de manera que quan los últims tractan de fer una manifestació, lo cel comensa á abocar galledas d' ayga, privantlos de sortir de las iglesias.

Cuidado, que tanta pluja per Corpus, no s' havia vist mai.

Pero 'ls capellans son perfidiosos, y si no 'l un dia l' altre, surten ab la sèva.

Sinò, aquí tenen los del Pi que van celebrar la professió 'l dilluns últim, es á dir, onze dias després de Corpus.

Per cert que ja al sortir van casi barallarse, porque 'ls uns, següint una costum antigua, volian donar la volta de la plasseta del Pi y 'ls altres s' hi negavan.

Després van tenir entretinguda molta estona tota la Rambla, entorpoint la circulació de carruatges y tranvias qu' era una delicia, sobre tot pel qui tenia algun quefer.

Y últimament va caure una gotellada y una gran part dels devots que anaven á la professió van disperarse.

Aquest desenllás va ser magnific.

Entre alguns que hi anaven:

—Noy, fugim que plou.

—Y ahont vols ficarte?

—Home á la plassa Real.

—Hem fet tart, los pòrtichs estan plens de gom á gom.

—Seguiume á mí, fa un altre, molt roig y ple de cara.

—Ahont anirém?

—A la Catedral.

—Pero la Catedral es lluny y 'ns mollarém.

—Fuig, home, vull dir, la Catedral del carrer de la Leonea.

—Bravol... Anemhi!... Fet y fet, val més lo vi per dintre que 'l ayga per fora.

Casi al mateix temps que 'l nostre antich col·laborador Joseph Verdú (*Gestus*) que morí de repent deixant plens de desconsol á sa familia y á sos molts amichs, admiradors de sa bondat de cor y de sus festivas poesias, moria també un altre jove escriptor, constant co-labrador del nostre periódich, víctima de una llarga y penosa malaltia que 'l robava al carinyo dels seus, en la flor de l' edat y de las esperansas.

Nos referim al Sr. D. Jaume Torres Bergé, que firmava sus composicions ab lo pseudónim de *Maria Bocanegra*.

Sensibles son aquestas perduas, irreparables per sus familias y molt dolorosas, dolorosíssimas per nosaltres, com ho serán també per nostres lectors, que de tant en tant tenian ocasió de admirar los fruits de son ingenio.

Del jove Sr. Torres—qual activitat se redoblava en los últims temps de sa malaltia—guardém algunas poesias, que anirém publicant com ho fém en lo present número, ab la titolada: *Cosas del mon*, modelo de facilitat.

S' ha descubert que la lluna té atmósfera, de lo qual se deduix que té condicions de vida y per consegüent habitants.

—Si la lluna té habitants los compadeixo, deya una senyora de cor sensible, porque ó son pochs y 's fastidian, ó si son molts, quan fá quart menguant los pobres deuen estarhi ab molta pena.

Lo segon àlbum de la *Biblioteca Bebe* publicat pels distingut dibuixant Apeles Mestres, se titula *Las mujeres de mañana*, y es tant notable ó més que 'l primer tant per l'intenció y originalitat dels dibuixos com per ser aquests acabadissims.

En resumen, una obra deliciosa y elegant, que s' vén al infim preu de dos ralets, en la llibreria de 'n Lopez.

Un periódich extranger conta 'l següent fet que sembla un episodi de novel·la.

Per l' andén de una estació de ferrocarril poch avants de arribar lo tren, se passeja una nena elegàtissima donant visibles mostres de impaciència.

Per últim xiula la locomotora, 'l tren arriba, s' obren les portellas dels wagons y la minyona s' als de puntetes per veure si baixa la persona á qui segons sembla espera.

En efecte. Baixa del cotxe un senyor de mitja edat, molt elegant y ben posat, ab barret de copa y respectables patillas blanquinosas.

La senyoreta 'l veu y s' hi abraça en un transport d' efusió, al crit de:—*Papá!*

Inútil dir que 'l senyor se deixa abraçar. (Jo hauria fet lo mateix). Y fins girant la cara als seus companys de viatje, somrient ab picardia, sembla que diga:

—Si 'n tindré jo de ganxo, que las nenes bonicas se 'm tiran al damunt.

Pero veient la senyoreta, que 'l papá no respon á sos transports, se fa endarrera, y exclama ruborizada:

—Ay, vosté no es lo meu papá.

Y s'escorra, visiblement contrariada y avergonyida.

Al arribar lo senyor á casa sèva, molt content de aquella equivocació que li havia permès saborejar las abraçadas de una minyona joveneta, va trobarse ab que la sèva dona estava cremadíssima. Es que ja li havian contat lo que acabava de succeir: sempre hi ha espías.

Pero, á pesar dels morros de la propria, encare li quedava 'l recort de las abraçadas.

Fins que va anar á trasmudarse... Al tréure's la corbeta va trobarse á faltar una preciosa agulla ab un brillant,

Llavors va comprender que las abraçadas de una minyona guapa soLEN pagarse caras.

Diu lo *Diari de Vilanova* que 'l pare Llanas ha dit mitit lo càrrec de vice-president de la Junta Directiva de la Biblioteca Museo Balaguer.

Hi ha que advertir que 'l Pare Llanas, qu' es una persona ilustrada, exerceix 'l càrrec ab verdadera fruició.

—Y donchs á qué 's déu la dimisió? Lo *Diari de Vilanova* ho indica: 's déu á ordres superiors.

Ja ho veu, pare Llanas: per caminar per la via del progrés y de la ciencia, no hi ha res qu' entrebanqui més que la sotana.

Vosté 's creya que tot podia conciliarse, la ciencia y la religió... Illusions!... Més facilment se concilia la religió y 'l trabuch, lo Sant Cristo y un parell de pistolas.

Y are de tot això donémne las gracies al bisbe Català, al prelat de qui creya tothom que venia aquí á reparar injusticias y á enfrenar á la carlinalla.

Lo bisbe Català va comensar de per riure á fer habilitats ab los carlins y ha acabat per quedar unit ab ells en cos y ànima.

—Ja 'ls tinch, podrà dir com lo soldat del qüento:

—Home, pòrtils, li dirém nosaltres.

—Oh, no es possible... qu' vêu qu' ells se 'm enduen á mí?

Procediment per no sentir la calor.

Se venen tot lo que tenen, fins la camisa, y del producte 'n compran bitllets.

—Treuhen la grossa?

Donchs á Suissa, ó als Pirineus, á divertirse, y ningú més felis que vostés.

—No treuhen res?

En aquest cas jo 'ls asseguro qu' estan frescos per tot l' istiu.

TRENCA-CAPS.

XARADAS.

I.

La primera es negativa, segona es meytat de cent, tercera està en l' apellido del ministre de Foment. Aquest que sempre recula vol detenir lo que 's mou;

y 'l tot encara 'l maltracta, perque no recula prou.

UN PAGÉS.

II.

—Tres hu que vas á Total?

—[No]... encar la pell no 'm dos tres

per mori com un pardal,

¿qué 't pensas que no dius res?

AREDNABAL.

MUDANSA.

Ahi 'l tot tot de 'n Marsal

sobre un noy s' abrahanà

y un fort total li donà

causantli un bon xich de mal.

ASNEROLF ALKUSPA.

SINONIMIA.

Un minyò del poble Tot

(per cert molt galan xicot)

s' ha casat ab la Ramona.

—Y ahont viulen?

—A Barcelona

carré y número total.

—¿Quina porta?

—Principal.

EUDALT SALA.

ROMBO.

...

Primerà ratlla vertical y horisontal: consonant.— Segona: reptil.—Tercera: objecte de passamaner.— Quarta: en los aucells.—Quinta: vocal.

SALTÀ Y PARÀ.

LOGOGRIFO NUMÉRICH.

1 2 3 4 5 6 7 8.—Carrer de Barcelona.

4 5 3 6 2 8 7.—Una arma.

8 2 8 5 6 7.—Nom de dona.

6 5 3 5 3.—Una enfermetat.

8 8 2 4.—Una bestia.

4 5 2.—Nom de home.

2 3.—Poble de Catalunya.

1.—Consonant.

ANTONINO.

TRENCA-CLOSCAS.

ESTIRA 'L D' ELLA.

Formar ab aquestas lletras lo nom de una pessa catalana.

VILARET D' ESPUGAS.

CONVERSA.

—Adios, Manel.

—Ola, ¿qué no ho sabs que diumenje 'm caso?

—Si? No ho sabia ¿Y ab qui 't casas?

—Ab la... búscaho que entre tots dos ho havem dit.

DOS NOYS JOVENS.

GEROGLIFICH.

×

≠ DEE

000

+

DA

UN GUINDILLA.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO.

1. XARADA 1.—*Gra-no-ta*.

2. ID. 2.—*Pe-si-go-llas*.

3. ANAGRAMA.—*Mon-Nom*.

4. TRENCA-CLOSCAS.—*Granollers del Vallès*.

5. LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Riu-dellots*.

6. ROMBO.—

C	A	P
A	N	E
N	U	T
U	B	I
B	R	O
R	E	A
E	P	I
P	A	O

7. CONVERSA.—*Tuyas*.

La Còrt celestial de la innocència.

¡Quina monada!

Refresch catòlich.

Ha passat Corpus, y la professó constitucional continua anant per dintre.